

המיוחד לכך).

ובן שייכים מאוד לנידונו דברי הפ"ת שם ס"ק ק"ז שהביא קולא חף לכמה סימנים גרועים, והוא מה שהביא בשם כ"י הרב הג' מהר"ר דניאל דמ"ש המרא"י ואחריו הרמ"א, דסימנים שאי"מ אין מטערפים, היינו דוקא במפוזרים כמ"ש בתה"ד שהי' צינוני ואדמוני וקוולותיו תלתלים וכיוצא בו, אבל אם באבר אחד יש כמה שינויים אע"ג דכל שינוי לחוד סי' גרוע הוא, מ"מ בהלטרפס נעשה מוצהק, דלא שכיח ג' ד' שינויים באבר אחד ע"כ, וא"כ דון מינה ואוקי לאחרין שבאבר אחד חוזרים ונכפלים אותם הסימנים פעמים אין מספר, באופן שאין נמצאים בשום אדם אחר בעולם, פשוט וברור דנחשז לסימן מוצהק ביותר, ואין סימן יותר מוצהק מזה, ובתנאי שיעשה ע"י מומחה בדרך ובאופן המנוסה שלא יהי' טעות מלד הפעולה.

נאמנות גוי ע"י סימנים מוצהקים - והנה הי' אפשר להעלות כאן חשש מלד אחר, והוא שהסימנים המוצהקים של הדג"א, אין אנו מכירים בהם בעלמנו, רק הגויים, וא"כ יש לדון מלד דברי התה"ד (סי' רל"ט) הידועים המוצאים בצ"ש ס"ק ע"ו שכת' בשם אר"י בשם הר"ש והר"ג דאין עכו"ם מסל"ת נאמן בטב"ע או אפי' סימן מוצהק.

דגה מלצד מה שהרמ"א בצע"י כ"ד פסק להדיא שלא כדבריו, דכל סימן המהני בישראל המעיד ה"ה בכותי המסל"ת, והצ"ש שם הביא המון פוסקים החולקים על התה"ד, ושכן פשט ההוראה בישראל, וכן הביא בפ"ת שם ס"ק קי"א מכמ"ק בקונט' עגונות.

מל"ב כ"ז אין החשש קיים כלל בנ"ד דכל עיקר טעמו של התה"ד הוא משום דכיון שהוא מסל"ת ואין דעתו להעיד ולהתיר אינו נותן לז ע"ז, ואפשר דאינו מדקדק יפה, וכשראה סימנים הדומים לאותן סימנים, סבר בודאי הוא האיש שהכיר בסימנים, וא"כ בנ"ד דאדרבה דמכוונים לברר ממי האבר, ולא עוד אלא שחוקרים עליו בדקדוק ובזהירות, כי זה אומנתם ומלאכתם, והם מצווים ועומדים לעשות מלאכתם בזהירות ובדקדוק גדול, לא קיים חשש זה כלל, כי זה נכלל בכלל היתירם של הפוסקים לענין ערכאות דלא מרע נפשיהו ואומנתיהו.

ואף שהוא דבר פשוט וברור להלכה, לא נמנע מלהביא דברי הפוסקים שכבר פסקו כן בנידונים דומים, והם: בשו"ת תורת חסד ח"צ סי' צ' ובשו"ת בית יצחק סי' ע"ט פסקו דבעכו"ם שהולכים להעיד בבית

וגראה דסימן זה מהני אפי' לשיעור החולקת דלא מהני חף סי' מוצהק בעדות אשה, והוא דעת הרבינו ירוחם המוצא בצ"י שם בסו"ד, שחולק על הראשונים הנ"ל וס"ל דלא סמכין אסימנים אפי' מוצהקים לעדות אשה אלא בדבר ברור שאינו נמצא כך בגוף אחר, כי הרי לפי דברי כל המומחים בעולם לא יתכן כלל אפי' בדרך רחוק מאוד מאוד של אי' מאלף ורצוא רצבות, שימצא סדר דנ"א זה בגוף אחר.

אף אם נדון אותו כסימן אמנעי מחשש טעות רחוקה, יש לו דין סימן מוצהק מלד אחר.

דהנה ידוע מחלוקת הפוסקים האחרונים אם הרבה סימנים שאינם מוצהקים מטערפים להיחשז כסימן מוצהק, דברי הרמ"א כת' בצע"י כ"ד וז"ל: ואפי' ק' סימנים שאינם מוצהקים אינם כלום, ואפי' להלטרף לשאר אומדות המוכחות אינו כלום, אלא שהנ"כ הצ"ש (סקע"ג) ועו"ז ועוד הביאו ע"ז דברי המ"צ בשם מהרמ"מ דדוקא בסימנים גרועים לא מהני הלידוף, אבל סימנים אמנעים מטערפים, דע"י הלידוף נעשה סימן מוצהק ביותר, אך הח"מ שם סקנ"ה בעובדא דפנחס מעיר ארלא החמיר שלא לסמוך על המ"צ וכת' שלא נמצא כן במהרמ"מ עיי"ש, וכן יש עוד פוסקים שהחמירו בזה, אמנם מלצד מה שרבים מגדולי האחרונים מקילים למעשה, וכאשר העיד בשו"ת קבלת יעקב (הו"ד בפ"ת ס"ק ק"ו) וז"ל: הלא ידוע שרבים מגדולי האחרונים מקילים בלידוף סימנים אמנעיים, ומכאן הרב צעל אכן העוזר ובתשו' פני יבושע וכן דעת המ"צ והע"ז ועוד רבים וגדולים, וכדאי הם לסמוך עליהם כ"ש בשעת הדחק בהיתר עגונה.

מל"ב כ"ז, הרי כבנידונו שהסימנים סמוכים זל"ז כתבו הפוסקים שזה נחשז כסימן מוצהק לכו"ע, כי כ"כ במראות הוצאות ס"ק ל"ח וז"ל אמנם נראה דכשני הסימנים הם סמוכים זה לזה ממש, אפשר דלכו"ע חשיב סימן מוצהק, וע"כ לא פליגי אלא בסימנים נפרדים ולא בסמוכים עכ"ל, ואף שסיים שאין לעשות כלל בענין זה והכל הוא לפי ראות עיני המורה לפי עיון הסימנים, הרי זה הוא הגדרתו בעיון המורה המלטרך להתיר, דכל שהם סימנים חשודים אשר בחיבור שניהם לא ימצא אפי' באחד מני אלה והוא דבר זר ומופלג, וכל זה איתא בנידונו, שבכל תא ותא (סעל) שבכל אבר ואבר מופיעים אותם הסימנים פעמים אין מספר, (ואולי יש להקפיד אכן בצדיקה כזאת לענין היתר עגונות, שיעשו כמה צדיקות מכמה מקומות, דהיינו שיקחו דוגמאות מכמה מקומות בכמה איברים או באותו אבר, בכדי להצחיקם על הכלי